

Nyhetsbrev

ARBETSGIVARRELATIONER

Nr 3, oktober 2020

SAMARBETA MED FÖRSVARSMAKTEN

Tillsammans stärker vi samhällets
kompetensförsörjning.

FÖRSVARSMAKTEN

Foto: Johanna Kassel / Volt

PERSONALDIREKTÖR KLAS EKSELL HAR ORDET

Försvarmakten har, till stora delar präglats, av pandemin och vi har, som de allra flesta, tvingats till omplaneringar av vår verksamhet. Vi har också lämnat ett omfattande stöd till samhället såväl personellt som materiellt. Jag känner mig stolt över det Försvarmakten hittills gjort för Sverige i detta läge.

Regeringen har lagt fram sitt förslag om stärkt ekonomi för försvaret. I korthet innebär det ett ekonomiskt tillskott på 5 miljarder för 2021 och därefter en årlig ökning med 5 miljarder 2022 till 2025. Satsningarna visar på vår betydelse och ger tydliga signaler om fortsatt tillväxt.

Försvarmakten avvaktar nu den fortsatta politiska processen och inväntar en försvarspolitisk proposition under hösten. Bedömningen är att det försvarsbeslut som inriktar vår verksamhet för de kommande åren kommer att tas i slutet av året.

Centrala Försvarmaktsrådets konferens i mars blev, som bekant, inställd. Vi är glada över att kunna berätta att "Totalförsvaret - samhällets kompetens- och personalförsörjning" istället genomförs den 10/11 på Scandic Klara i Stockholm. Konferensen är webbsänd med hänsyn till rådande omständigheter Registrera dig på forsvarsmakten.se/forsvarskonferens senast den 2/11. Kontakta arbetsgivarrelationer@mil.se om du inte nåtts av inbjudan.

En annan glädjande nyhet är att Försvarmaktens sjukvårdsutbildning numera är inplacerad i SeQF, nivå 5 med titeln "Militär undersköterska". Utbildningen är därmed med på samma spelplan som den civila utbildningsfären. Det är ett stort steg framåt för att tydliggöra det civila meritvärdet i våra utbildningar.

Tillsammans med er stärker vi samhällets kompetensförsörjning.

ARBETSGIVARE BERÄTTAR

Det har varit och är fortfarande tuffa tider för många branscher just nu. Virusets framfart har gjort att många viktiga hjul i samhället stått stilla. Den marina branschen är en av många som drabbats hårt.

Under våren jobbade Marinkrafts VD Joakim Sköldhammar med det nya sjukhuset i Älvsjö genom sin tjänstgöring som gruppchef i hemvärnet. På plats kunde han konstatera att det fanns ett stort behov av hjälpande händer, såväl inom ledning, bygg och vård. Att vi på Marinkraft skulle kunna bidra mer insåg han snabbt genom våra kontakter med bland annat sjögående personal.

– Det var en otroligt stark upplevelse att se alla dra åt samma håll på plats i Älvsjö. Trots att uppgifterna kunde vara långrandiga och tunga rådde ändå en

positiv anda. Jag känner en stor stolthet över att ha varit delaktig som arbetsledare över fantastiska hemvärnssoldater. Vi, tillsammans med andra aktörer, lyckades bygga ett enormt sjukhus som då kunde bli betydelsefullt i arbetet för att skydda den svenska befolkningen från virusets hot. Ett stort tack riktades från arrangören inte bara till oss på plats utan framför allt till våra nära och kära som gjort uppoffringar och på så sätt givit oss möjligheten att tjänstgöra. Det vi åstadkom var stort, berättar Joakim Sköldhammar VD på Marinkraft.

Kompetensförsörjning, varför behövs det?

Det finns flera studier som visar på att samarbete när det gäller arbetskraft lönar sig. Vi har bland annat tittat mycket på en studie med Lighthouse som initiativtagare, där Svenskt Marintekniskt Forum, SMTF, genom en förstudie tagit fram en rapport gällande kompetensförsörjning inom den svenska marina och maritima näringen. Syftet var att undersöka kompetensförsörjning i industrin och även se huruvida den maritima näringen kan dra nytta av erfarenheter från Norge. Där kan man tydligt visa fördelarna med att dela arbetskraft och att vi stödjer varandra när behovet uppstår.

Hur ser Marinkraft på samverkan med Försvarsmakten?

Marinkraft har från studien och erfarenheten från Älvsjö sjukhus startat ett projekt som heter Sjöbryggan eftersom vi såg behovet av vårdpersonal och att vi har ett starkt samarbete med personal till sjöss med rätt kompetens. Man arbetar dessutom oftast i perioder och är sedan ledig motsvarande period, en så kallad "fritörn". Det kan vara mellan fem dagar till sex månader. Idén är att Marinkraft är "bryggan" för sjögående personal för att kunna vara behjälplig med landjobb under denna kris. Då sjukhuset i Älvsjö aldrig togs i bruk valde Marinkraft att ta idén vidare till företag som periodvis behövde extra arbetskraft. Det resulterade i succé. Här ser vi även en öppning för vårt nuvarande samarbete med Försvarsmakten. För mer information ta kontakt med joakim.skoldhammar@marinkraft.se eller läs mer på marinkraft.se.

Marielle Monié
Marinkraft

HISTORISKT SAMARBETSAVTAL

I början av september slöt Sverof och Försvarsmakten ett avtal om samarbete. Det gemensamma målet är att kunna attrahera, rekrytera och utveckla fler reservofficerare.

Det var en märkbart nöjd ordförande Magnus Konradsson som tillsammans med generallöjtnant Johan Svensson, chef Produktionsledningen, undertecknade det gemensamma avtalet, som i första hand ska löpa i sex år.

– Jag drömmer om att reservofficeraren ska vara attraktiv både för civila arbetsgivare och för Försvarsmakten. För några år sedan pratade jag och generaldirektör Peter Sandwall om ett samarbete oss emellan. Han sa "ha tålamod", och nu är vi där. Nu

har arbetet startat. Med det här avtalet kommer vi att kunna göra det möjligt för fler reservofficerare att tjänstgöra, sa Magnus Konradsson vid den ceremoni som hölls på Tre Vapen i Stockholm när avtalet signerades den 8 september.

Även Johan Svensson var nöjd:

– Jag tycker att det är väldigt positivt, avtalet fångar vår kursriktning på ett bra sätt. Reservofficerare är ett mycket viktigt komplement och kommer in som

en oerhört viktig del när Försvarsmakten ska expandera. Mängden reservofficerare kommer att öka i krigsförbanden. Det är också viktigt att dra nytta av reservofficerare i förbandsproduktionen, sa Jonas Svensson som beskriver sig som en stark anhängare av reservofficerskonceptet.

Syftet med avtalet är att på olika sätt hitta vägar att stödja i att attrahera, rekrytera och utveckla reservofficerare, genom hela livet. Nu påbörjas det partsgemensamma arbetet med att konkretisera mål och projekt samt budget. En arbetsgrupp bestående av representanter från Sverof och Försvarsmakten ska under hösten mejsla fram vilka konkreta projekt som ska bedrivas.

– Det här ska bli väldigt spännande. Jag ser verkligen fram emot att samarbeta med Försvarsmakten och är övertygad om att vi kan hjälpa till att få fler att vilja tjänstgöra som reservofficerare, säger Sverofs ordförande Magnus Konradsson.

Jonas Wannberg
Arbetsgivarrelationer

Johan Svensson och Magnus Konradsson var mycket nöjda över att underteckna det historiska samarbetsavtalet. Foto: Jenny Harlin.

SEQF & MILITÄR UNDERSKÖTERSKA

Försvarsmaktens sjukvårdsutbildning är numera inplacerad i SeQF nivå 5 med titeln "Militär undersköterska". Utbildningen är därmed med på samma spelplan som den civila utbildningsfären. Det är ett stort steg framåt mot civilt meritvärde. Begreppet kvalifikation och inplacering härstammar ur regeringens beslut 2015 om införandet av Sveriges referensram för kvalifikationer, SeQF. Med kvalifikation menas ett systematiskt sätt att göra en kravspecifikation för vad som ska kunna utföras av en yrkesroll.

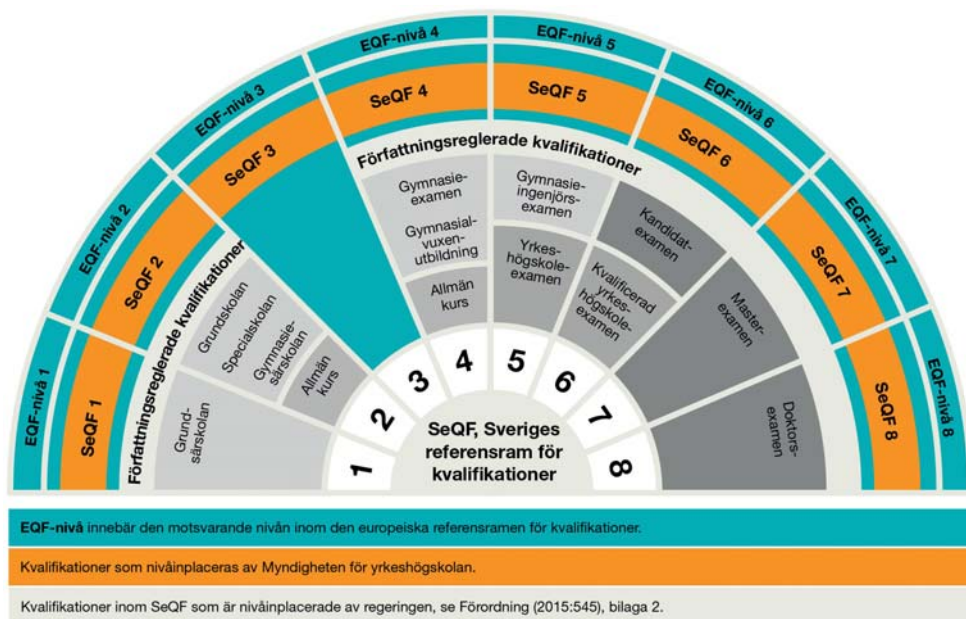
– Genom att kunna kommunicera på samma spelplan, det vill säga den formella arbetsmarknads- och utbildningsarenan, ökar vi möjligheten till kompetensbaserad attraktion, rekrytering och utveckling. Det vidgar nätverken kring ett hållbart totalförsvaret med förkortade ledtider. Det ökar dessutom möjligheten att göra tillgodoräkningen av reella kompetenser oavsett hur de är införskaffade. Ur ett personellt perspektiv ökar det flexibiliteten för Försvarsmaktens personalförsörjning oavsett konjunkturförhållanden, säger personaldirektör Klas Eksell.

– För att öka krigsdugligheten hos våra sjukvårdare krävs klinisk kompetens, de måste alltså få erfarenhet av patientarbete. Nu när ansökan blivit godkänd möjliggörs just det, säger Patrik Bruse, studierektor vid FömedC. Dessutom ökar attraktionskraften för Försvarsmakten då individerna får ett civilt meritvärde efter genomförd grundutbildning med värnplikt.

– Den strategiska förflyttningen till att göra inplaceringar i SeQF tillsammans med samarbetspartners innebär en kostnadseffektiv kompetensförsörjning av hela Sverige och skapar tillit till Försvarsmakten och ökar attraktionen samt försvarsviljan som helhet. Försvarsmakten har ett stort antal befattningar och yrkesroller på skilda nivåer som framgent skulle kunna beskrivas enligt nomenklatur för SeQF, säger Magnus Karnefors, HR-strateg Arbetsgivarrelationer.

Den svenska referensramen, SeQF, bygger på det europeiska ramverket European Qualifications Framework (EQF). Rekommendationen om den europeiska referensramen fastställdes av Europarådet och parlamentet i april 2008 och idag har 38 europeiska länder ställt sig bakom EQF. Mer information om EQF finns på europeiska kommissionens webbplats (cedefop.europa.eu). SeQF omfattar och presenterar allt lärande genom att beskriva kunskaper, färdig-

heter och kompetenser på åtta nivåer. Referensramen synliggör både lärandet från kvalifikationer som är författningsreglerade och lärandet från kvalifikationer som inte är författningsreglerade, till exempel arbetslivserfarenhet.

Sveriges referensram för kvalifikationer, SeQF visar på vilka färdigheter, kunskaper som med en viss kompetens krävs för respektive nivå.

- SeQF är användbart för den enskilda individen, men också för arbetslivet i stort. Det är ett utmärkt verktyg för att på ett tydligt och enkelt sätt specificera de kvalifikationskrav man har för olika yrkesroller och befattningar. Ur ett kommunikativt hänseende, exempelvis varumärke, arbetsgivarvarumärke, attraktion, rekrytering, utbildning och utveckling har det stor betydelse med ett enhetligt språk som också håller på en formell arena, säger Magnus Karnefors.
- Det har varit spännande att få vara en del av detta och med tiden har vi förstått vilken relevans det har. Civil yrkeshögskola, SeQF och Försvarsmaktens befattningar och inte minst dess utbildningar måste kunna överföras mer sinsemellan. Det underlättar

flöden och underlättar även för ett gemensamt språk där inte hjulet alltid behöver uppfinnas på nytt, säger Peter Svensson, HKV Kvalitetssektion.

- Det är dock inte bara Försvarsmakten som gynnas av beslutet utan även det civila samhället kommer att dra nytta av våra sjukvårdare då undersköterska är ett bristyrke. Vid eventuella kriser framöver kommer nu Försvarsmakten att kunna erbjuda sjukvårdskompetens som en del av totalförsvaret. Med tanke på den unika färdighet och kompetens som våra sjukvårdare har kopplat till trauma och akutsjukvård blir det en viktig resurs, säger Patrik Bruze.

Catarina Hanell
LEDS PERS

KONFERENS - WEBBINARIUM

Välkommen till konferensen "Totalförsvaret - samhällets kompetens- och personalförsörjning" den 10/11, kl 09.00 - 15.00, Scandic Klara i Stockholm. Program hittar du på forsvarsmakten.se/forsvarskonferens. Förmiddagen består av intressanta föreläsningar och efter lunch sätts de olika ingredienserna ihop till en systemförståelse kring olika personalförsörjningsaspekter i totalförsvaret. Konferensen är webbsänd och det kommer att finnas möjligheter till interaktivitet. Registrera dig på forsvarsmakten.se/forsvarskonferens senast den 2/11.

Foto: Försvarmakten

Mellan åren 1901-2010 var det varje svensk mans skyldighet att göra värnplikt. Detta ändrades i och med försvarsbeslutet 1992 till att endast de som behövdes för Försvarmaktens krigsorganisation eller fredstida beredskap skulle tas ut till värnpliktsutbildning. Antalet som genomförde värnplikt minskade därigenom succesivt och den naturliga folkförankringen försvann. Av Försvarsberedningens rapport "Försvar för en ny tid" 2004 framgick att Försvarmakten skulle bli mindre, men vassare. Fokus skulle ligga på att trygga personalförsörjning till internationella insatser samtidigt som högteknologisk utveckling ställde nya krav på välutbildad personal.

År 2010 togs sedan beslutet att lägga plikten vilande. Ett nytt personalförsörjningssystem byggt på frivillighet infördes och personalkategorin kontinuerligt och tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän infördes. Försvarmakten blev i och med övergången från värnplikt till frivillighet fullt konkurrenssatt samt en av Sveriges största rekryterande arbetsgivare.

För att hantera de utmaningar som följer av det förändrade säkerhetspolitiska läget måste Försvarmakten ytterligare öka sin operativa förmåga. Re-

geringen tog därför beslut att från och med den 1 januari 2018 återinföra grundutbildning med värnplikt för både män och kvinnor. Försvarmakten behöll dock möjligheten till frivillig ansökan.

De senaste åren har antalet invider som genomfört grundutbildning med värnplikt hela tiden ökat och likaså andelen kvinnor som rycker in. Glädjande är att målet 4 400 värnpliktiga för 2019 överskreds. I augusti hade drygt 4 900 värnpliktiga ryckt in, trots utmaningarna som den rådande pandemin för med sig. Regeringens förslag inför kommande försvarsbeslut innehåller en inriktning om att 8 000 män och kvinnor ska "göra lumpen" 2025.

Värnplikten är en viktig hörnsten för att trygga Försvarmaktens personalförsörjning. Då dagens ungdomar mellan 15-18 år har en låg kunskap om Försvarmakten och värnplikten har 34 skolinformatörer anställts i syfte att utbilda bland annat lärare och elever på högstadie- och gymnasieskolor runt om i Sverige.

Ulrika Sehlin
Arbetsgivarrelationer

... X X X ...

VÄRNPLIKTIGA HAR RYCKT IN

Mitt i semestertider pågick full aktivitet vid Försvarmaktens olika förband. Under juni-september har nästan 5 000 kvinnor och män påbörjat sin grundutbildning med värnplikt. Från Umeå i norr till Skåne i söder, från Göteborg i väst till Gotland i öst får de nu en första känsla för soldatlivet.

I år är det lite extra spännande för Gotlands regemente (P 18) då de återigen utbildar värnpliktiga på ön.

– Med undantag för de senaste 15 åren har värnpliktiga varit en naturlig del av samhället på Gotland och nu tar vi de första stegen tillbaka mot normalläget. För P 18 är det avgörande att vi nu får igång alla delar av personalförsörjningen, säger regementschefen Mattias Ardin.

För Gotlands regemente, som växer fram där det nyliken var skogs- och ängsmark, är infrastrukturen en

vid P 4 och 50 av dem utbildas på Kvarn i Östergötland. Även om inryckningsdagen kan upplevas som intensiv så tyckte Björn Borgenstrand att det varit en lugn men bra dag.

– Det ska bli roligt att lära sig mycket nya saker, att åka i fordonen, skjuta, kasta handgranat. Jag har också stora förväntningar och tror det kommer bli bra, säger Björn som ryckt in vid P 4.

Trängregementet kommer vara Erik Lööws hem de kommande elva månaderna och han tyckte det kän-

begränsande faktor och därför är värnpliktiskullarna de första åren begränsade till 40. Med temporära lösningar ska volymen inom några år öka till först 80, sedan 120. Allra först att skrivas in var Visbykillen Morgan Klintberg.

– Jag hoppas att det ska bli ett äventyr. Om det är kul kan jag absolut tänka mig att ta anställning sedan.

För killarna och tjejerna som ryckt in väntar en tid med många nya intryck och när de tog sina första steg in på respektive förband kände de sig nog lite nervösa. Elin Eek ryckte in vid Göta ingenjörregemente (Ing 2) tillsammans med drygt 60 andra kamrater och medgav att det kändes nervöst, men ser fram emot utbildningen.

– Det är spännande och nervöst som tusan, men roligt. Jag ser fram emot att lära mig hur man funkar när man är trött och hungrig. Min farfar jobbade här på Ing 2 så jag har lite aningar om vad som väntar.

Vid Skövde garnison finns Skaraborgs regemente (P 4) och Trängregementet som tillsammans tog emot närmare 300 värnpliktiga. Cirka 230 av dem ryckte in

des lite nervöst, men mest spännande att rycka in.

– Det kommer nog bli en lärorik upplevelse och man kommer nog få en bra inblick i det svenska försvaret, säger Erik.

Några av dem som ryckt in har kanske tänkt sig att arbeta vidare inom Försvarsmakten efter genomförd värnplikt. En av dem är Melinda Prick som kommer utbilda sig vid Södra skånska regementet (P 7).

– Jag har varit jättenervös, men jag är väldigt taggad också för jag har sett fram emot detta länge. Jag har som mål att jobba inom Försvarsmakten så jag ser värnplikten som ett delmål.

Gemensamt för de värnpliktiga är att de bidrar till ett starkare försvar och oavsett vilken situation vårt land befinner sig i är Försvarsmaktens uppgift att skydda Sverige mot ett väpnat angrepp. Därför är det viktigt att fortsätta utbilda, öva och utveckla våra förmågor och krigsorganisationen och där har utbildningen av värnpliktiga en central roll.

Martina Gustafsson
Ing 2

Foto: Melina Westérberg / Försvarsmakten

Fanny Holck Clausen, för dagen civilklädd, har föreläst om Försvarsmakten på Fryshuset varje tisdag hela sommaren.

Under sommaren deltar Fjärde sjöstridsflottiljen i ett åtta veckor långt sommarjobbprojekt på uppdrag av Stockholms stad. Projektet går ut på att inspirera, motivera och förbereda 1 000 ungdomar i åldrarna 16-19 år inför yrkeslivet. Det är ett samarbete mellan Stockholms stad, Fryshuset i Stockholm och ett företag som heter Novare och uppkom när Covid-19 satte stopp för utlovade sommarjobb i staden.

Fanny Holck Clausen från Fjärde sjöstridsflottiljen och Henrik Carlbark från Arméstaben har representerat Försvarsmakten under de åtta veckor projektet pågått.

– Vi har varit Försvarsmaktens representanter och hållit i tre till fyra föredrag varje tisdag hela sommaren. Vi har pratat om egna erfarenheter, Försvarsmaktens uppgifter och hur mönstringen och värnplikten går till. Ungdomarna är nyfikna, i och med värnplikten så berörs de på ett helt annat sätt än tidigare, säger Holck Clausen.

Försvarsmakten är en av flera aktörer som deltar i projektet där ungdomarna får en inblick i olika branscher och karriärvägar att välja mellan efter gymnasiet. Totalt 1 000 ungdomar

FÖRSVARSMAKTEN PRATAR VÄRNPLIKT PÅ FRYSHUSET

har genomgått de tre veckor som ersätter utlovat sommarjobb. Under projektet får deltagarna bland annat träffa olika företag och myndigheter för att lära sig mer om arbetslivet, träna på att skriva CV och prova på olika yrken.

– Många är nyfikna på Försvarsmakten. Vissa är intresserade och vill veta mer om hur man ansöker för att frivilligt göra värnplikt, andra frågar om man verkligen måste göra militärtjänst. I den här åldern har man inte så mycket kött på benen och saknar verktyg för att kunna ta ställning till vad man vill göra sen, då är det värdefullt att få prata med någon som berättar om sin erfarenhet, säger Holck Clausen.

Projektet pågick fram till vecka 34. De sista två veckorna ansvarade flottiljens rekryteringsofficer Justina Lundberg för, tillsammans med Henrik Carlbark. Efter avslutat projekt har nära 1 000 ungdomar fått lära sig om Försvarsmakten och hur det är att jobba på Fjärde sjöstridsflottiljen.

Melina Westérberg
Fjärde sjöstridsflottiljen

CORONAPANDEMIN

MSB har tagit fram olika scenarier som ska kunna användas brett för att förstärka ett aktörsgemensamt arbete med analys och planering under Coronapandemin. Rapporten redovisar tre scenarier och finns att läsa på MSB webbplats (Stöd till aktörer). Det första är hoppfullt med en känsla av att det värsta är över. Det andra är ett molande scenario med en utdragen smittspridning som fortsätter att allvarligt belasta många delar av samhället. Det tredje är mer explosivt med stora svängningar i smittspridningen och där det generellt råder stor osäkerhet. Till varje scenario finns fördjupningar som syftar till att öka nyansen rörande bland annat sociala effekter, förändrad arbetsmarknad, brottslighet och gråzonsaktiviteter.

Scenarierna är inte dimensionerande och ska inte förväxlas med prognoser eller smittspridningsscenarioer från Folkhälsomyndigheten.

Ulrika Sehlin
Arbetsgivarrelationer

REGIONALT SAMVERKANSFORUM I NORRBOTTEN

Regionalt samverkansforum i Norrbotten ordnade en informationsresa i månadsskiftet augusti/september med deltagande av regionala riksdagsledamöter och försvarspolitiker från S-partiets ledamöter i Försvarsutskottet. Syftet var att ge deltagarna ökad kunskap om försvaret i norr. Besöket inleddes med en middag på residenset med landshövding Björn O Nilsson som värd, kvällens ämne var totalförsvarets uppbyggnad i Norrbotten.

Besöket inleddes i Bodens garnison med en genomgång om försvaret i norr, utvecklingen i Arktis och samarbetet med Finland. Efter en intressant diskussion med förbandscheferna från A 9 Magnus Ståhl och I 19 Jonny Lindfors följde en praktisk förevisning av både stridsfordon och artilleripjäsen Archer.

Kommunalrådet Claes Nordmark följde besöket och informerade om det nära samarbete som kontinuerligt sker mellan Bodens kommun och Försvarsmakten. Claes lyfte särskilt betydelsen av att utveckla "Stridskola Nord" för att säkra personalförsörjningen.

En Helikopter 14 från 1:a helikopterskvadronen i Luleå transporterade sedan besökarna till Jägarbataljonen i Arvidsjaur. Jägarutbildningen och vinterutbildningen avhandlades, särskilt det stora internationella intresset med ungefär 19 000 registrerade gästnätter den gångna vintern.

– Vi är extra glada över att Jägarbataljonen kanske återfår regementsstatus. Ett försvar i tillväxt har unika förutsättningar att utvecklas här! Det finns ett långt och framgångsrikt civilt och militärt samarbete samt bra infrastruktur, konstaterade Arvidsjaur kommunalråd Sara Lundberg. Kommunen är beredd att ta mot den utökade verksamheten.

Under bussturen till Hotell Storforsen genomfördes en Norrbottens quiz som, till allas glädje vanns av

ordförande i Försvarsberedningen, Niklas Karlsson, trots att det fanns norrbottningar i bussen ...

Påföljande dag inleddes med en promenad längs kanten på Storforsen, Europas längsta fritt fallande fors med ett vattenflöde på cirka 5 000 badkar i sekunden. Besöket gick vidare till Vidselbasen där FMV provverksamhet belystes. Där finns västra Europas största test-/provområde över land. På provplatsen förfogar man nämligen över 70 x 35 kvadratkilometer mark, som dessutom finns möjlighet att utvidga till det dubbla, om behov finns.

Färden gick därefter vidare till Norrbottens Flygflottilj F 21 i Luleå. Lunch, besök på Helikopterskvadronen, information av stf C F 21 Claes Nilsson, besök stridsledningscentralen, besök flygplansverkstan, besök JAS-hangaren och en åktur på fältet med olika fordon från fälthållningen avslutade den praktiska visningen.

En riktig Norrbottensmiddag vidtog i form av pitepalt. Under avslutningsdiskussionen informerade kommunalrådet i Luleå Fredrik Hansson om det nära samarbete som kommunen och F 21 har haft under en lång tid. Nöjda gäster tackade och ser fram emot ett vinterbesök.

Ulf Lindgren
RSF

Besökarna utanför Jägarbataljonens lokaler i Arvidsjaur. Foto: Ulf Lindgren / RSF

GÄSTSKRIBENT TORSTEN BERNSTRÖM

BLOGG DEFENCE

I samband med höstbudgeten september 2020 kan man läsa att det nu blir miljardsatsningar på Försvaret och det civila försvaret. I flera år har det talats om att en förstärkning av totalförsvaret varit nödvändig men det är alltså nu som viss effekt – i form av tillskjutna ekonomiska medel kan ses. Givetvis har en sådan omskakande händelse om Covid-19 pandemi påverkat bedömningen i frågan och känslan av att något måste göras – nu!

Återskapandet av ett fungerande totalförsvaret innehåller alltifrån återupprättande av beredskapslager, säkra försörjningskedjor, ledningsstrukturer, säkra kommunikationer och en myndighetsstruktur som åter stödjer detta. Insikten från politiskt håll är att mycket av detta varit nedprioriterat och bortglömt under många år. Sanningen är väl snarare att man efter det kalla krigets slut synnerligen aktivt nedmonterade, destruerade och sålde ut såväl beredskapslagrens innehåll som själva lagerlokalerna och förrådsanläggningar. Det skulle ju aldrig mer regna – så varför inte sälja alla paraplyer, kasta alla stövlar, bränna alla regnjackor. Takets tegelpannor kunde nu användas till något annat.

Som alla förstår så är återskapandeprocessen dyr och tar tid. Vill man åter skydda sig mot regn krävs inköp av utrustning och ett nytt tak till huset bygger man inte på en dag ...

Så långt fungerar metaforen regn. Men ett över tiden fungerande Totalförsvaret kräver mer än att återinförskaffa utrustning och lager samt ha tak för huvudet. Det kräver att beredskapen upprätthålls, att den efter analyser anpassas till nya hotbilder, att man ständigt övar i liten och stor skala och att man har en fungerande ledningsstruktur. Just dessa aktiviteter är kanske de svåraste att driva i det ständiga arbetet att skapa och upprätthålla en robust och resilient samhälle.

För att uppnå allt detta är det viktigt att Myndigheter och Näringsliv samverkar. Samhället ser inte ut på samma sätt som förra gången vi hade ett rejält och skapligt övat totalförsvaret igång. På 1980-talet sörjde till exempel statliga Televerket för att telekommunikationer och att dataströmmar nådde våra modem.

Major Torsten Bernström är Reservofficer och arbetar i vardagen för CGI Sweden som Client Executive Defence & Security. Blogg Defence är en blogg som publiceras av CGI Sweden. Foto: CGI Sweden

Idag delar flera myndigheter på sektorsansvaret och ett otal privata aktörer i genomförandet. Många av dessa med annat ägande än nationellt Svenskt. Att styra upp detta att fungera under någon form av höjd beredskap blir en utmaning. Men det går att göra.

Jag inledde med att skriva att Pandemin kom att bli, om inte en ögonöppnare, så i alla fall det som fick oss att resa oss ur soffan när det gäller fungerande Totalförsvaret. Jobbet finns fortfarande att göra. Med respekt för allt lidande, personliga uppoffringar och förluster som drabbat oss i Covid-19 spår – kanske en av de få konstruktiva bidrag pandemin kommit med är att få oss att ta till oss nödvändigheten av och riskerna att stå utan – ett fungerande Totalförsvaret.

Just det faktum att vi nu ska bygga upp kompetens, övningsserier samt upphandla kapacitet, förmågor och förnödenheter från grunden, ger möjlighet att tänka nytt, tänka rätt och inte kopiera gårdagens strukturer – utan skissa på framtidens. I allt från mobila förrådslösningar till säkra ledningskommunikationer. Här kan Myndigheter och Näringsliv samverka i uppbyggandet av ett det framtida robusta Totalförsvaret.

Lova bara att inte skrota det igen i framtiden – när inga regnmoln syns på flera dagar ...

Torsten Bernström

DEN SVENSKA VETERANEN

- en kompetent resurs i samhälle och arbetsliv -

Under 2018 – 2020 har Centrum för studier av militär och samhälle (www.csms.se) undersökt hur svenska militära utlandsveteraners yrkeskunnande används i samhälle och arbetsliv. Ett resultat av forskningsprojektet är en ny bok: Uppdrag veteran – om svenska militära utlandsveteraner. I boken finns både intervjuer och texter av och med veteraner. En fråga som ställdes till veteranerna handlade om vad i sin utlandserfarenhet de har nytta av i sitt efterföljande arbetsliv. Flera talar om att de tagit med sig en förmåga att snabbt kunna orientera sig när nya oförutsedda situationer inträffar, att kunna ställa om och "gilla läget" även under press och motstånd. En fördjupad självinsikt beskrivs: "Jag vet hur jag fungerar i en stressig situation" skriver en veteranerna. "Jag lärde mig att fokusera" beskriver en annan. En veteran som idag arbetar inom hälso- och sjukvård berättar: "Min chef säger att jag är väldigt lösningsinriktad, tänker alltid två steg framåt. Jag utför planering, genomför jobbet och så rapporterar man av."

Den bild av veteranen, ofta återspeglad i media eller allmän debatt, är veteranen som någon i behov av stöd eller hjälp. Denna bild problematiseras av veteranerna i boken. "Allt för ofta är den goda berättelsen inte intressant för media att lyfta fram, de uppmärksammar hellre det fåtal fall där individer inte mår bra eller känner sig felbehandlade. Detta bidrar till att sätta oss i en kontext vi inte känner igen" skriver en veteran. Möjligen pågår ett trendbrott, en Kantar Sifo-undersökning 2020 (Veteraners nytta av utlandstjänstgöring) sammanfattar att: "Veteraner uppfattar i större utsträckning nu att utlandstjänstgöring rapporteras objektivt och korrekt i media, jämfört med 2015." En internationell forskningsöversikt, som analyserar veteranforskning och veteraners status i olika delar av världen, uppmärksammar också behovet av en uppgradering av veteranbegreppet: "Det stora flertalet av militär personal återgår framgångsrikt efter insats till civilt liv och blir produktiva samhällsmedborgare [författarens översättning] (Castro, Dursun 2019, s.9).

Boken Uppdrag Veteran – om svenska militära utlandsveteraner är den femte i en antologiserie om militärt yrkeskunnande. De tidigare böckerna har behandlat militär utlandstjänstgöring (Uppdrag utland) militärt ledarskap (Uppdrag Chef) militär tjänstgöring i Afghanistan (Uppdrag Afghanistan) samt vetenskapliga perspektiv på militärt yrkeskunnande (Uppdrag militär). Böckerna kan beställas via Adlibris/Bokus eller fritt laddas ner på hemsidan www.csms.se. Projektet Erfarenhetsforum veteran har möjliggjorts med stöd från Försvarsmaktens Veterancentrum.

Lotta Victor Tillberg
CSMS

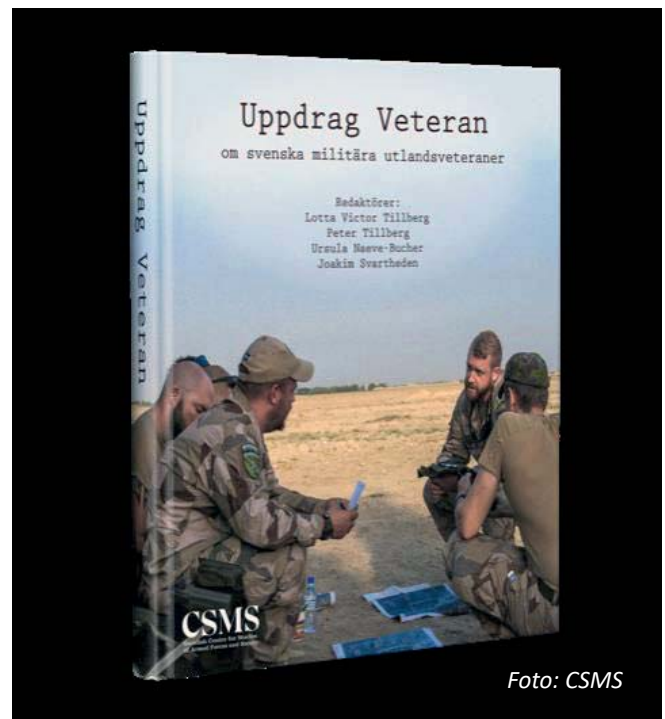
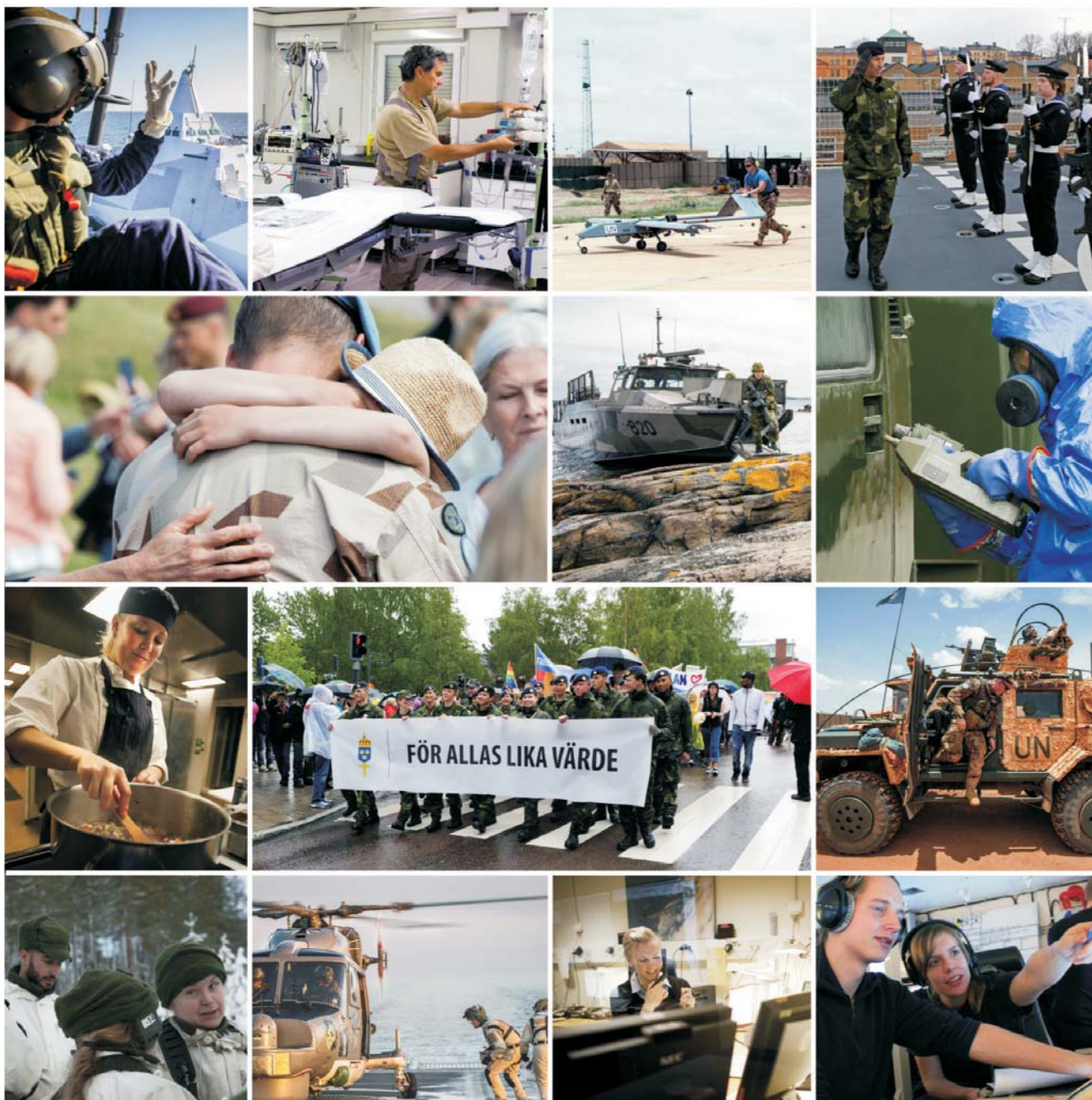

Foto: CSMS

Källor:

Castro C A; Dursun S (2019) *Military veteran reintegration: approach, management, and assessment of military veterans transitioning to civilian life*. Academic Press Esvier.
Kantar-Sifo (2020) "Veteraners nytta av utlandstjänstgöring". Januari 2020. Rapport beställd av Veterancentrum.

10 NOVEMBER 2020

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Totalförsvaret - samhällets kompetens- och personalförsörjning

Välkommen till konferensen "Totalförsvaret - samhällets kompetens- och personalförsörjning" den 10/11, kl 09.00 - 15.00, Scandic Klara i Stockholm. Program hittar du på forsvarsmakten.se/forsvarskonferens. Konferensen är webbsänd och det kommer att finnas möjligheter till interaktivitet.

Registrera dig på forsvarsmakten.se/forsvarskonferens senast den 2/11.

FÖRSVARSMAKTEN

Ansvarig utgivare: Personaldirektör Klas Eksell
 arbetsgivarrelationer@mil.se, forsvarsmakten.se/arbetsgivare